

Nærings- og Fiskeridepartementet
Postboks 8090 Dep
0032 Oslo

Bergen 30.08.2019

Høringssvar på bekjempelsesplan for pankreassykdom (PD)

Kystrederiene organiserer alle fartøystyper innen havbrukssektoren. Dette omfatter blant annet brønnbåter, ensilasjefartøy og andre servicebåter.

Våre medlemmer har gjennom strenge reguleringer og solid innsats innen hygiene, logistikk, og smittesikker transport, vært med på å bidra til at PD ikke har spredd seg ytterligere enn status i dag. Vi jobber kontinuerlig med biosikkerhet og er positive til økt fokus på bekjempelse av PD i havbruksnæringen.

Innholdet i bekjempelsesplanen sendt på høring oppleves i sin helhet som tydelig. Vi har likevel noen tilbakemeldinger på enkelte punkter.

Risikobildet i dag og fremover

Fokus på risikoreduserende tiltak knyttet til transport av levende fisk har gitt resultater i havbruksnæringen. Nylig forskning av Veterinærinstituttet (*A stochastic network-based model to simulate the spread of pancreas disease (PD) in the Norwegian salmon industry based on the observed vessel movements and seaway distance between marine farms*), viser at det i 2016 var en lav frekvens (0,38 %) av høyrisiko brønnbåtbevegelser som kan utgjøre en risikofaktor for spredning av PD-smitte.

Siden 2016 er det innført flere reguleringer av brønnbåttrafikken i tillegg til strenge hygienekrav, samt obligatorisk screening etter PD i havbruksnæringen. Det er derfor sannsynlig at det er enda færre høyrisiko brønnbåtbevegelser i dag enn i 2016, uten at dette er dokumentert. Mattilsynet vurderer smitterisiko likevel som høy.

Fra 2021 er det gjennom transportforskriften påbudt med rensing av vann fra fartøy som frakter fisk, som vil bidra til enda bedre biosikkerhet. Når kravene er gjeldende forventer Kystrederiene at smitterisiko fra Mattilsynet nedjusteres til lav for brønnbåtene.

Utviklingen i havbruksnæringen har de siste årene ført til etablering av nye fartøystyper som bløggebåt og slaktebåt. Mattilsynet skriver at ved slaktetransport med bløggebåt, kan smitterisikoen for PD generelt sett vurderes som lav. Det samme gjelder for slaktebåt.

Kystrederiene ser en tydelig trend i utvikling av ulike fartøygrupper, og at disse har sine fordeler innen ulike områder i havbruksnæringen. Vi ser også at fartøytypene komplimenterer hverandre og at behovet i havbruksnæringen gjør at spesialiserte fartøy er nødvendig. Med bakgrunn i kapasitet, slakteristruktur m.m vil vi likevel fraråde og sette begrensninger på den samlede fartøykapasiteten, og styre/begrense driften av de ulike fartøygruppene, da kapasiteten samlet i «havbruksflåten» allerede er presset grunnet karantenetid etc.

Mattilsynet påpeker også at «Så vel båter som utstyr som benyttes ved drift av akvakulturanlegg kan i mange tilfeller være vanskelig å rengjøre og desinfisere og vil derfor kunne fungere som passiv bærer av PD-virus.» Til dette vil Kystrederiene minne om de strenge hygienekravene som er pålagt rederiene, og at selskapenes egen kompetanse og rutiner innen vask og desinfisering av fartøy ikke må undervurderes. Etter det Kystrederiene kjenner til er det ikke dokumentert at fartøy sprer PD. Med dagens smittestatus i næringen ser vi samtidig at det vil være hensiktsmessig med en føre-var holdning når det kommer til smittespredning fra fartøy og utstyr.

Ruster seg for endring i Transportforskriften

Siden næringen ble informert om de kommende bestemmelsene i transportforskriftens § 22 om «Sjøtransport og behandling av transportvann», har de i overgangsperioden nå allerede tatt gode grep.

Næringen har med utgangspunkt i dagens risikobilde, i så stor grad det har latt seg gjøre, innrettet seg etter bestemmelsene som gjelder fra 2021. Dette er gjort gjennom investeringer i nye fartøy, samt oppgradering av eksisterende flåte. Arbeidet med dette pågår også intensivt frem mot 2021.

UV er en av de mest brukte metodene for rensing av vann. Kystrederiene erkjenner at det per i dag ikke finnes dokumentasjon på UV-rensing og UV-dose for inaktivering av SAV (PD-virus). Men Kystrederienes avdeling Brønnbåteiernes Forening, har siden 2014 deltatt i et samarbeidsprosjekt med blant annet NIVA og Veterinærinstituttet hvor det er undersøkt UV-effekt og dose, med svært positive resultater. Sluttrapporten fra prosjektet arbeides det med i disse dager, og resultatene er viktig for fremtidig regulering av brønnbåtene, og i vurdering av smitterisiko fra brønnbåt. Så snart rapporten foreligger vil resultatene bli ytterligere presentert for myndighetene.

Branngater og brohodelokaliteter

Kystrederiene er kjent med at all aktivitet som innebærer flytting av fisk eller annet smitteførende materiale til og fra «brohodelokaliteter» må betraktes å representere høy risiko for smittespredning. Mattilsynet er klare på at «brohodelokaliteter» vil kunne bli inkludert i et eventuelt kontrollområde for å hindre videre spredning av sykdommen, selv om de ligger utenfor den normale grensen som et slikt kontrollområdet har.»

Våre medlemmer har siden begrepet med branngatene kom, i samarbeid med oppdrettere, bidratt så godt som mulig for at oppdrettsrelatert aktivitet som innebærer flytting av båter eller utstyr over «branngatene» unngås. Båtene vil fortsette å innrette seg etter det regelverket som er gjeldende til enhver tid.

Smittesikker transport

I del 3 punkt 6 Smittesikker transport kommer det frem at krav i gjeldende regelverk tolker transportforskriften §19 første ledd pkt c, til at om det er mistanke eller påvist PD skal det være fysisk lukkede ventiler når man passerer nærmere enn 5 km fra anlegg uten påvist PD. Det står ingenting om hvordan status på ventiler skal være når avstanden er lengre enn 5 km. Kan det tolkes som at en kan gå med åpne ventiler utenfor denne grensen?

Brønnbåteierne er klare på at etter endringene i transportforskriften i 2021 trer i kraft, bør transport med behandlet vann kunne være sidestilt med fysisk lukket transport. Er disse sidestilt, eller det er en kortere avstandsgrense for transport med behandlet vann, vil en ha større kapasitet om bord, og samtidig beholde god vannkvalitet og fiskevelferd.

Kystrederiene mener det også er viktig at det blir tillat å utføre lukket slakting med rensing av vann og mottak av returvann fra slakteriet. Skulle ikke dette bli tillatt går det ikke bare mer tid ved slakteriet, men biomassen det er mulig å frakte går ned, samt kvaliteten på produktet kan bli betydelig redusert.

Kystrederiene ser at vedlegget er utformet som «Anbefalinger til oppdrettsaktører», men vi stiller spørsmål ved om det som blir stående her vil bli brukt som veileder av Mattilsynet regionalt, som skal utstede transporttillatelser i forbindelse med frakt av båndlagt fisk m.m.

Åpen slaktemerd

Mattilsynet har i lang tid varslet at for å unngå at aktuelle subtyper av SAV får etablere seg i områder som er fri for virusvarianten, skal åpen slaktemerd som hovedregel ikke tillates ved slakting av fisk med mistanke om eller påvist SAV3 nord for Hustadvika, med mindre smitterisikoen er lav. Det samme gjelder ved slakting av fisk med mistanke om eller påvist SAV2 sør for Stadt.

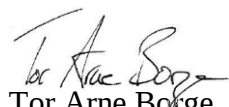
Ut ifra dagens situasjon og havbruksnæringens behov, samt kapasiteten innen ulike fartøygrupper, slakteristruktur/kapasitet m.m, ser Kystrederiene at den nylig fastsatte endringen av PD-forskriftens § 8 femte ledd, som åpner for at Mattilsynet, i særlige tilfeller kan gjøre unntak fra forbudet mot bruk av åpen slaktemerd frem til 2021, er svært nødvendig.

Maler og tabeller

Kriterier for vurdering av risiko forbundet med brønnbåter og servicefartøyer synes klare ut ifra tabeller i høringsutkast. For Kystrederienes medlemmer er det viktig at tabellene enkelt kan oppdateres med den nyeste kunnskapen så snart den foreligger, for en best mulig forvaltning og vurdering av smitterisiko.

Vi anmoder således at Mattilsynet får rutiner for oppdatering og informasjonsdeling på dette området, både internt og eksternt. Forutsigbarhet er elementært om vi skal bekjempe PD.

Med vennlig hilsen

Tor Arne Børge
Administrerende direktør

Linn Therese Skår Hosteland
Næringspolitisk rådgiver
(elektronisk. sign)